

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 365/04-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. decembra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. Vladimíra Kramariča, bytom K. – Š., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva vyplývajúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice II, úradu justičnej a kriminálnej polície, v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K-2000 a sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K2-2000 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. Vladimíra Kramariča **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. 1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. októbra 2004 doručená sťažnosť (z 26. októbra 2004) Ing. Vladimíra Kramariča, bytom K. – Š. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva vyplývajúceho z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy a s čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice II, úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „úrad justičnej polície“), v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K-2000 a sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K2-2000.

1. 2. Sťažovateľ uviedol, že mu bolo 6. novembra 2000 doručené uznesenie vtedajšieho Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Košice II sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K-2000 zo 16. októbra 2000 o začatí trestného stíhania vo veci (§ 160 ods. 1 Trestného poriadku) a zároveň o vznesení obvinenia proti nemu (§ 163 ods. 1 Trestného poriadku) pre trestný čin marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 256c písm. a) Trestného zákona a trestného činu vydierania podľa § 235 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ bol 13. novembra 2000 za prítomnosti svojho obhajcu vo veci vypočutý ako obvinený, pričom zároveň podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia sťažnosť. Okresná prokuratúra Košice II (ďalej len „okresná prokuratúra“) uznesením č. k. 1 Pv 1095/2000-12 z 20. novembra 2000 sťažnosť zamietla. V rovnaký deň vypočul vyšetrovateľ svedkov T. a Ing. L. a ešte predtým (15. novembra 2000) vypočul svedkyňu JUDr. I. S. Dňa 8. marca 2001 vykonal vyšetrovateľ konfrontáciu medzi sťažovateľom ako obvineným a svedkyňou JUDr. I. S. Následne 10. apríla 2001 vypočul vyšetrovateľ ďalšieho svedka L. P. bez prítomnosti obhajcu sťažovateľa.

Dňa 11. októbra 2001 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru Košice II sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K2-2000 z 31. augusta 2001 o začatí trestného stíhania vo veci (§ 160 ods. 1 Trestného poriadku) a zároveň o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi (§ 163 ods. 1 Trestného poriadku) pre pokus trestného činu poškodzovania veriteľa podľa § 8 ods. 1 v spojení s § 256 ods. 1 písm. b) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona, trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 256 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, trestný čin zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a ods. 1 a 2 Trestného zákona, trestný čin poškodzovania veriteľa podľa § 256 ods. 1 písm. c) a ods. 5 písm. b) Trestného zákona a pre trestný čin marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 256c písm. b) Trestného zákona.

Sťažovateľ podal 15. októbra 2001 proti uzneseniu o vznesení obvinenia prostredníctvom svojho obhajcu sťažnosť, ktorá však bola zamietnutá. Vyšetrovateľ vypočul sťažovateľa ako obvineného za prítomnosti jeho obhajcu 19. novembra 2001.

Sťažovateľ uviedol, že počas nasledujúcich mesiacov „viackrát telefonicky aj osobne kontaktoval vyšetrovateľa PZ a urgoval postup v predmetnej trestnej veci. Vyšetrovateľom mu bolo zakaždým oznámené, že vec bude v krátkej dobe došetrená, len čo sa mu podarí získať dokumenty, ktorých dodanie prisľúbila poškodená JUDr. S.“. Napriek uvedenému zostával vyšetrovateľ v predmetnej veci nečinný, v dôsledku čoho sa sťažovateľ podaním z 1. septembra 2003 obrátil na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) so žiadosťou „o preskúmanie dôvodnosti trestného stíhania a postupu vyšetrovateľa vo veci“. Generálna prokuratúra postúpila túto žiadosť Krajskej prokuratúre v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) a táto ju následne postúpila na vybavenie okresnej prokuratúre. Okresná prokuratúra listom zo 16. decembra 2003 č. k. 1 Pv 221/03-43 sťažovateľovi oznámila, že v postupe vyšetrovateľa zistila prietahy v konaní, na ktoré ho písomne upozornila. Pretože v predmetnej trestnej veci sa podľa názoru sťažovateľa naďalej nekonalo, tento sa podaním z 26. júna 2004 opäť obrátil na okresnú prokuratúru žiadajúc o odstránenie prietahov v konaní. Okresná prokuratúra odpovedala listom z 23. júla 2004 č. k. 1 Pv 221/2003-84, v ktorom sa uvádza „Preskúmaním spisového materiálu som zistil prietahy vo vyšetrovaní spočívajúce v nečinnosti vyšetrovateľa.

Zistil som, že spis bol pridelený inému vyšetrovateľovi v rámci reorganizácie OR PZ ÚJaKP Košice II, ktorý sa oboznamuje so spisovým materiálom a vo veci urýchlene meritórne rozhodne.

Týmto považujem Vašu žiadosť zo dňa 26. 6. 2004 za vybavenú“.

1. 3. Sťažovateľ namieta, že vznesenie obvinenia v trestnom konaní je veľmi vážnym zásahom do integrity osobnosti obvineného kvôli možným psychickým, zdravotným, rodinným, pracovným a spoločenským dôsledkom. Preto je nanajvýš naliehavé, aby tento stav neistoty bol v najkratšom možnom čase odstránený, či už odsúdením obvineného po jeho obžalovaní, alebo jeho oslobodením spod obžaloby. Na túto skutočnosť pamätal aj zákonodarca v ustanoveniach § 2 ods. 4, § 164 ods. 2 a § 167 Trestného poriadku. Z listu

okresnej prokuratúry zo 16. decembra 2003 vyplýva zistenie zbytočných priet'ahov v konaní zapríčinených vyšetrovateľom, čo samo o sebe predstavuje porušenie § 2 ods. 4 a § 164 ods. 2 Trestného poriadku a v dôsledku uvedeného aj porušenie ústavy pokiaľ ide o základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a základné právo nebyť stíhaný inak ako z dôvodov a spôsobom ustanoveným zákonom (čl. 17 ods. 2 ústavy) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Z listu okresnej prokuratúry z 23. júla 2004 podľa sťažovateľa vyplýva, že vyšetrovateľ ako orgán činný v trestnom konaní zostáva v označenej veci naďalej nečinný aj napriek upozorneniu prokurátora, čím dochádza k hrubému a vedomému porušovaniu označených práv sťažovateľa.

Sťažovateľ taktiež namieta, že podľa ustanovení § 2 ods. 8 a § 175 písm. a) Trestného poriadku je trestné stíhanie pred súdom možné len na základe obžaloby podanej prokurátorom. Podľa § 166 ods. 3 Trestného poriadku ak po skončení vyšetrovania nerozhodne vyšetrovateľ podľa § 171, § 172 alebo § 173 ods. 1 a policajný orgán podľa § 173 ods. 1, predloží spis prokurátorovi s návrhom na podanie obžaloby, podmienené zastavenie trestného stíhania alebo schválenie zmieru. Pretože podľa sťažovateľa je *„nesporné, že vyšetrovateľ v rozpore so zákonom takto nepostupoval a je vo veci nečinný, sťažovateľ namieta, že týmto vadným postupom orgánu činného v trestnom konaní, mu je bránené v prístupe k nezávislému a nestrannému súdu, ktorý jediný môže rozhodnúť o vine či nevine obvineného sťažovateľa (...)“*, v dôsledku čoho sú porušované aj jeho základné právo vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a právo vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru a dochádza aj k porušovaniu čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv sťažovateľa, ako aj porušenie čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv vo vzťahu k sťažovateľovi, aby prikázal Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru Košice II konať vo veci a uložil mu zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 492 580 Sk ako náhradu nemajetkovej ujmy.

II.

2. 1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2. 2. Sťažovateľ namietol porušenie jeho základných práv zo strany úradu justičnej polície v dôsledku zbytočných prietáhov zapríčinených nečinnosťou vyšetrovateľa v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K-2000 a sp. zn. ČVS: OUV-963/10-K2-2000.

Podľa § 167 Trestného poriadku obvinený a poškodený má právo kedykoľvek v priebehu vyšetrovania žiadať prokurátora, aby boli odstránené prietahy vo vyšetrovaní alebo závady v postupe vyšetrovateľa alebo policajného orgánu. Žiadosť nie je viazaná

lehotou. Túto žiadosť, ktorú treba prokurátorovi ihneď predložiť, musí prokurátor bez meškania vybaviť. O výsledku preskúmania musí byť žiadateľ upovedomený.

Sťažovateľ tvrdil a preukázal, že tento prostriedok nápravy uplatnil dvakrát. V oboch prípadoch konštatovala okresná prokuratúra priet'ahy v konaní na strane vyšetrovateľa, na ktoré ho však iba písomne upozornila.

2. 3. Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 174 ods. 2 Trestného poriadku je prokurátor pri výkone dozoru nad zachovávaním zákonnosti v prípravnom konaní okrem iného oprávnený dávať vyšetrovateľovi záväzné pokyny na vyšetovanie trestných činov, vyžadovať od vyšetrovateľa spisy, dokumenty, materiály a správy za účelom previerky, či vyšetrovateľ včas začína trestné stíhanie a riadne v ňom postupuje, ako aj zúčastniť sa na vykonávaní úkonov vyšetrovateľa, osobne vykonať jednotlivý úkon a vydať rozhodnutie v ktorejkoľvek veci.

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre je prokurátor pri vybavovaní podnetu povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo (§ 35 ods. 2 zákona o prokuratúre).

Ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov (§ 35 ods. 3 zákona o prokuratúre).

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre môže podávateľ podnetu žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre je nadriadený prokurátor oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh, prípadne vykonať úkony podriadeného prokurátora alebo rozhodnúť, že ich vykoná iný podriadený prokurátor.

Z uvedeného vyplýva, že zákon o prokuratúre poskytuje sťažovateľovi prostriedok nápravy – podnet a tiež opakovaný podnet (podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre), ktorým sa mohol domáhať preskúmania zákonnosti postupu okresnej prokuratúry v predmetnej veci, pokiaľ napriek opakovanému zisteniu zbytočných prietáhov v konaní zo strany vyšetrovateľa okresná prokuratúra neprijala efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim jej z § 174 ods. 2 Trestného poriadku. Uvedený právny prostriedok umožňoval a stále umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc krajského prokurátora (prípadne následne generálneho prokurátora) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci aj napriek doterajšiemu postupu okresnej prokuratúry, ak by na základe podnetu sťažovateľa dospeli k záveru, že tento postup okresnej prokuratúry bol v rozpore so zákonom.

Sťažovateľ, ktorý namieta porušenie svojich základných práv zbytočnými prietahmi zo strany orgánov činných v trestnom konaní v prípravnom konaní (pred podaním obžaloby), je povinný pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využiť všetky dostupné a účinné prostriedky nápravy, teda žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľa alebo

policajného orgánu a o odstránenie prierahov vo vyšetrovaní (podľa § 167 Trestného poriadku), ako aj prostriedky podľa § 31 až § 36 zákona o prokuratúre, ak dozorový prokurátor nevykoná efektívne a účinné opatrenia na zjednanie nápravy aj napriek oprávneniam vyplývajúcim mu z § 174 ods. 2 Trestného poriadku.

Sťažovateľ podnet ani opakovaný podnet v zmysle § 31 až § 36 zákona o prokuratúre nevyužil, ale obrátil sa priamo na ústavný súd, v dôsledku čoho bola jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre neprípustnosť (§ 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. 4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (predovšetkým o jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu ústavným súdom) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2004